

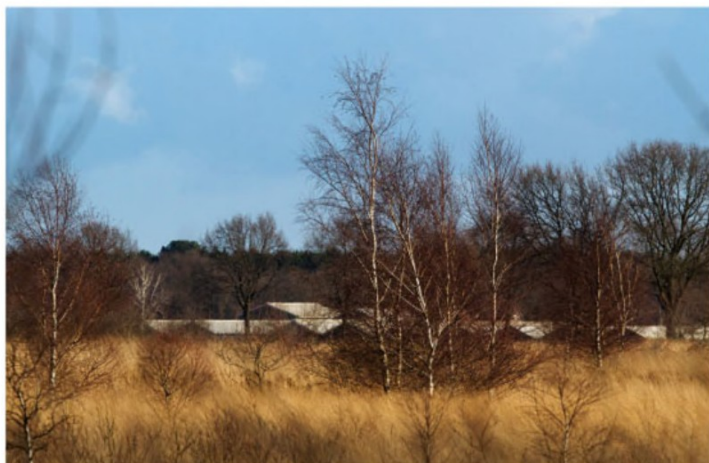

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Uitbreiding varkenshouderij Donkerweg 2 te Nuland

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

16 oktober 2025 / projectnummer: 3825

1 Advies over het MER in het kort

Pluk Nuland BV wil de varkenshouderij uitbreiden aan de Donkenweg 2 in Nuland, gemeente 's-Hertogenbosch. Het gaat om een uitbreiding van het aantal vleesvarkens van 5.422 naar 12.360. Het project bestaat onder andere uit het vervangen van enkele bestaande stallen door twee nieuwe stallen (zie figuur 1). De uitbreiding van de varkenshouderij blijft binnen het huidige bouwvlak. Eén stal (stal 5) blijft behouden. De bedrijfswoning wordt gesloopt, boven één van de stallen wordt een nieuwe bedrijfswoning gerealiseerd. Daarnaast bestaat het project uit de bouw van een mestbewerkingsinstallatie. Hierin wordt alleen eigen mest bewerkt tot dikke fractie, concentraat en zuiver (loosbaar) water. Ook komt er een brijvoerkeuken waar voer wordt gemaakt van plantaardige restproducten. In de nieuwe stallen komt een mestschuifstelsel om urine en faeces te scheiden.

Om de uitbreiding mogelijk te maken is onder andere een omgevingsvergunning voor het veranderen van de inrichting op grond van de Wabo nodig. Voor het besluit hierover is een milieueffectrapport (MER)¹ opgesteld. Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie') gevraagd te adviseren over het MER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat staat in het MER?

In het MER zijn eerst de effecten van het voorkeursalternatief onderzocht. In het MER staat dat de uitbreiding van de varkenshouderij leidt tot een beperkte verbetering op onder andere de aspecten geur, ammoniak(emissie), natuurgebieden en volksgezondheid. De emissies worden gereduceerd door de toepassing van luchtwassers in de stallen, brijvoerkeuken en mestbewerkingsinstallatie. Ondanks een toename van de geuremissie en maximale geluidsniveaus wordt aan de geldende normen voor omwonenden voldaan. Ook zijn er (kleine) negatieve effecten te verwachten op de aanwezige (dier)soorten. Vervolgens is een alternatief onderzocht waarbij in één stal een ander type luchtwasser wordt geplaatst (een gecombineerde luchtwasser in plaats van een chemische luchtwasser). Dat alternatief leidt tot een lagere uitstoot van geur en fijnstof, maar meer uitstoot van ammoniak dan het voorkeursalternatief.

Wat is het advies van de Commissie?

In het MER is duidelijk geworden dat de veehouderij relatief gunstig ligt ten opzichte van woningen van derden. Dit blijkt zowel uit het geur- als het geluidsonderzoek.

De Commissie waardeert het detailniveau en de kwaliteit van de vele onderzoeken die zijn uitgevoerd. Deze onderzoeken bevatten veel informatie over de milieugevolgen van de uitbreiding van de varkenshouderij. Dit geldt bijvoorbeeld voor de onderzoeken naar geur, geluid en stikstofemissie. Zo brengt het geuronderzoek ook de geur van de brijvoerkeuken en de mestbewerking in beeld.

Wel merkt de Commissie op dat het MER op een aantal onderdelen lastig leesbaar is. Het is bijvoorbeeld onduidelijk waar tabel 6 in de samenvatting specifiek over gaat.

¹ Drieweg advies. Mei 2025. *Milieueffectrapportage Pluk Nuland BV Donkenweg 2 te Nuland.*

Ook bevat de samenvatting geen duidelijk tabel waarin de beoordelingen zijn weergegeven van de referentie, het voorkeursalternatief en het alternatief.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER dat op één onderdeel belangrijke feitelijke milieu-informatie ontbreekt. Het aanvullen van die informatie is essentieel om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over de uitbreiding van de varkenshouderij. Het gaat om de samenstelling van het te lozen water en de mogelijke effecten daarvan op waterkwaliteit. Daardoor is nu niet duidelijk of het binnen de normen past en vergunbaar is.

De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het MER op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over de uitbreiding van de varkenshouderij.

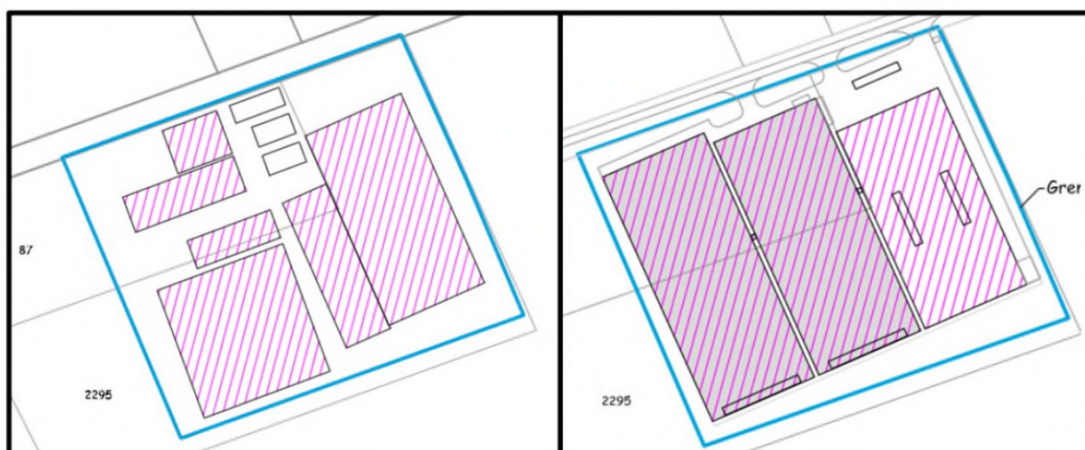
Juridische uitvoerbaarheid

Het MER gaat daarnaast voor het beperken van de stikstofdepositie uit van intern salderen. Op dit moment is er – naar aanleiding van de Rendac-uitspraak² – veel onduidelijkheid over de uitvoerbaarheid van deze mitigerende maatregel.³ De Commissie wijst er op dat de uitvoerbaarheid van deze mitigerende maatregel onvoldoende is onderbouwd (zie paragraaf 2.3 van dit advies). Het is aan het bevoegd gezag en de initiatiefnemer om samen een adequate oplossing te vinden. Het op termijn aanvullen van het MER met een uitvoerbaar alternatief is nodig voordat een besluit over de uitbreiding van de varkenshouderij wordt genomen.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar beoordeling toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

² Zie: [Rechtspraak over intern salderen wijzigt – Raad van State](#).

³ Er zijn bijvoorbeeld nog geen beleidsregels van de relevante bevoegde gezagen. Daarnaast bevat het MER onvoldoende onderbouwing dat voldaan wordt aan de vereisten uit jurisprudentie: (1) De verwachte voordelen van de mitigerende maatregel moeten vaststaan bij de Passende beoordeling, (2) een dubbele inzet van de referentiesituatie moet voorkomen worden en (3) salderen mag alleen als de maatregel niet ook nodig is om Natura 2000-gebieden te behouden, herstellen, uit te breiden of verbeteren.

Legenda:

- Perceelgrens
- Bestaande gebouwen
- Nieuwe gebouwen

Figuur 1: Uitsnede vergunde situatie (links) en toekomstige situatie (rechts) (bron: MER).

Aanleiding MER

Pluk Nuland BV wil de varkenshouderij uitbreiden op bedrijfslocatie Donkenweg 2 in Nuland (gemeente 's-Hertogenbosch). Het gaat om het vervangen van meerdere stallen, de bouw van twee nieuwe stallen, de oprichting van een mestbewerkingsinstallatie en van een brijvoerkeuken. Het bedrijf zal na de uitbreiding 12.360 vleesvarkens huisvesten.

Wetgeving van toepassing op dit project

Het voornemen om de varkenshouderij te wijzigen heeft een lang traject doorlopen. Voor dit project en het MER is nog de wetgeving van toepassing zoals die gold vóór 1 januari 2024 (zoals de Wet milieubeheer, Wabo en Wet geurhinder en veehouderij), en niet de huidige wetgeving (de Omgevingswet). Dit omdat de aanvraag voor de omgevingsvergunning is ingediend voordat de Omgevingswet op 1 januari 2024 van kracht werd.

Voor de uitbreiding zijn meerdere vergunningen nodig, waaronder een omgevingsvergunning bouw en milieu, een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming en een watervergunning. Er moet een project-MER worden opgesteld omdat dit verplicht is bij het oprichten, wijzigen of uitbreiden van een installatie voor het fokken, mesten of houden van meer dan 3.000 mestvarkens (categorie C14 van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage).

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant – besluit over de uitbreiding van varkenshouderij Donkenweg 2 in Nuland.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3825 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar beoordeling toe. Aan deze beoordeling koppelt zij adviezen en aanbevelingen. Adviezen staan in een tekstkader. Het uitvoeren daarvan is essentieel voor het volwaardig meewegen van het belang van de leefomgeving bij het besluit over de uitbreiding van de varkenshouderij Donkenweg 2 in Nuland. Dit moet volgens de Commissie gebeuren voordat Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant een besluit neemt over de omgevingsvergunning. Aanbevelingen staan niet in een kader. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

2.1 Water

De initiatiefnemer gaat mest bewerken waarbij water vrijkomt dat wordt geloosd op een oppervlaktewaterlichaam (de Hoekgraaf). Hiervoor is een watervergunning aangevraagd bij het Waterschap Aa en Maas. In het MER ontbreken gegevens over de hoeveelheid en samenstelling van het ‘loosbaar water’, de wijze van lozing en de controle van de waterkwaliteit. Hierdoor zijn de (mogelijke) effecten op water onvoldoende in beeld gebracht.⁴ Ook is niet aangetoond dat door de lozing de waterkwaliteit in Kaderrichtlijn Water (KRW)–waterlichamen en overige wateren niet verslechtert, ook niet tijdelijk. Het behalen van de KRW–doelen in 2027 mag door de lozing niet (verder) in gevaar komen.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan het besluit over de vergunning, de samenstelling in beeld te brengen van het water dat geloosd wordt op het oppervlaktewater. Geef ook aan om welke hoeveelheden het gaat, op welke wijze het water wordt geloosd en hoe de kwaliteit van het lozingswater wordt gecontroleerd. Beschrijf wat de effecten zijn op de kwaliteit van het watersysteem waarop wordt geloosd.

2.2 Effectiviteit luchtwassers ammoniakreductie

In het voorkeursalternatief komt in stal 2 een bio-combiluchtwasser en worden in stallen 1 en 3 chemische luchtwassers toegepast. Er zijn de afgelopen periode uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State⁵ gedaan over de effectiviteit van bio-combi luchtwassers voor de reductie van ammoniakemissie. De Commissie merkt daarom op dat deze effectiviteit nog onzeker is en daarmee een onzekerheid bestaat over de ammoniakemissie waarmee is gerekend in de AERIUS-berekeningen (zie ook paragraaf 2.3). Zij signaleert echter ook dat het bevoegd gezag hier aandacht voor heeft in de ontwerpvergunning door het opnemen van een meetverplichting.

⁴ In het Advies over de reikwijdte en detailniveau van het MER was door de provincie gevraagd om gegevens te verstrekken over de samenstelling van het “schone water”.

⁵ Zie de [website van de Raad van State](#).

2.3 Natuur

In het MER zijn de stikstofemissie en –depositie in beeld gebracht met AERIUS-berekeningen. De Commissie constateert dat in de AERIUS-berekeningen uitgegaan wordt van ‘intern salderen’⁶. Uit berekeningen en onderzoek naar de werking van de luchtwassers blijkt dat er met toepassing van deze interne saldering geen toename is van stikstofdeposities in Natura 2000-gebieden ten opzichte van de geldende natuurvergunning.

Intern salderen moet sinds de Rendac-uitspraak⁷ als mitigerende maatregel worden beschouwd binnen de Natura 2000-regelgeving en mag daarom alleen worden toegepast in een Passende beoordeling (niet in een voortoets). Ook is een natuurvergunning vereist en geldt een aantal juridische voorwaarden voor de inzet van deze maatregel.⁸ Dat betekent onder andere dat voor de aangevraagde natuurvergunning ook moet worden aangetoond dat de in de saldering gebruikte stikstofruimte niet nodig is voor het terugdringen van de overbelasting van Natura 2000-gebieden met stikstof (de zogeheten additionaliteitstoets).

Doordat in het MER een beeld van de haalbaarheid van intern salderen in het licht van deze additionaliteitstoets ontbreekt, bevat het MER geen alternatief dat uitvoerbaar is binnen de kaders van de Natura 2000-wetgeving. Voor een juridisch houdbaar besluit is het nodig om te onderbouwen in hoeverre aan de juridische voorwaarden voldaan wordt, zo nodig de berekeningen aan te passen en de effectbeoordeling, mitigerende maatregelen en conclusies van het onderzoek te herzien. Doe dit in een Passende beoordeling.

De uitvoerbaarheid van het initiatief kan binnen bereik komen als de provincie Noord-Brabant en het Rijk beleid en maatregelen vaststellen gericht op het beperken van stikstofdeposities, zoals randvoorwaarden voor additionaliteit. De voortgang van dit initiatief is mede afhankelijk van de snelheid waarmee deze maatregelen worden ontwikkeld.

Nieuwe versie AERIUS

Op 7 oktober 2025 is AERIUS Calculator geactualiseerd.⁹ De nieuwe versie moet worden toegepast in lopende procedures, maar logischerwijs was met deze versie nog geen rekening gehouden bij het opstellen van het MER. De Commissie beveelt daarom aan om de AERIUS-berekeningen voor dit plan/project opnieuw uit te voeren met de nieuwe versie, en zo nodig de uitkomsten te verwerken in het MER (de effectbeoordeling en het onderzoek naar mitigerende maatregelen).

⁶ De bestaande natuurtoestemming van de bestaande varkenshouderij wordt als referentiesituatie gehanteerd. De stikstofgevolgen van het nieuwe project worden daartegen weggestreept.

⁷ ABRvS 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4923.

⁸ (1) De verwachte voordelen van de mitigerende maatregel moeten vaststaan bij de Passende beoordeling, (2) een dubbele inzet van de referentiesituatie moet voorkomen worden en (3) salderen mag alleen als de maatregel niet ook nodig is om Natura 2000-gebieden te behouden, herstellen, uit te breiden of verbeteren. Zie de genoemde uitspraak van de Afdeling.

⁹ Voor meer informatie, zie het nieuwsbericht: [Actualisatie AERIUS Calculator en Monitor op 7 oktober 2025](#).

2.4 Gezondheid

Geur

In het MER staat dat er een 'marginale verbetering' zal zijn van de geurbelasting. In het geuronderzoek wordt ook gesteld dat de situatie verbetert qua geur. De Commissie wijst erop dat het geuronderzoek zich alleen richt op de geurnormering op geurgevoelige objecten. Aan deze geurnormen wordt ruimschoots voldaan. Dat komt vooral door de afstand tussen het bedrijf en het dichtstbijzijnde geurgevoelige object: 280 meter.

De varkenshouderij ligt in een hoogbelast gebied qua geur. Het MER gaat niet in op de geurbeleving van bewoners/gebruikers van dit gebied. Daarnaast is er niet ingegaan op het toepassen van ALARA¹⁰ waar de provincie in haar NRD-advies om vroeg. Desondanks is de Commissie van mening dat het aspect geur voldoende is beoordeeld. Het toetsingskader voor geuronderzoek is goed toegepast en de proportionele bijdrage aan de achtergrond is doorgerekend.

Geluid

De Commissie constateert dat de geluidbelasting op gevoelige bestemmingen goed in beeld is gebracht. De geluidbelasting voldoet vrijwel overal aan de (strengere) ambitiewaarde en daarmee zeker aan de grenswaarden voor zowel de lange termijn gemiddelde geluidniveaus als voor de piekbelasting (zoals bij het laden en lossen van varkens).

Transmissierisico's

Transmissierisico's van dierziekten en zoönosen tussen bedrijven worden vergroot in gebieden met een grote dichtheid aan veehouderijbedrijven en dieren. Recent is door de Wageningen Universiteit (WUR) een toets ontwikkeld om transmissierisico's van dierziekten en zoönosen in te schatten.¹¹ Tijdens het locatiebezoek van de Commissie aan de varkenshouderij zijn mogelijke transmissierisico's besproken. Zo is gewezen op het belang van ongediertebestrijding voor het vermijden van transmissierisico's. Dit onderdeel is niet besproken in het MER. De initiatiefnemer gaf aan dat de ongediertebestrijding wordt uitbesteed aan een IPM ongediertebestrijding gecertificeerd bedrijf.¹² Ook bezit de initiatiefnemer een IKB Nederland certificatie.¹³ Daar is ongediertebestrijding een onderdeel van de vereisten. De Commissie beveelt aan om contact te zoeken met de GGD over transmissierisico's en, indien relevant, de uitkomsten van bovengenoemde WUR-rapport nader te betrekken in de verdere besluitvorming.

¹⁰ ALARA staat voor 'As low as reasonably achievable' en gaat over het principe om uitstoot/hinder zo veel mogelijk te beperken/voorkomen.

¹¹ Het gaat om: Hagenaars et al. 2023. *Definitie van bedrijfs- en dierdichtheid*. Dit rapport is te vinden op de [website van Wageningen University en Research](#).

¹² IPM staat voor 'Integrated Pest Management' en gaat over knaagdierbeheersing. Agrarische bedrijven kunnen namelijk ratten en muizen aantrekken die een risico vormen voor de gezondheid en veiligheid. Om dit goed te laten verlopen, bestaat een certificatiesysteem. Voor meer informatie, zie de [website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland](#).

¹³ IKB staat voor Integrale Ketenbeheersing. Een IKB-certificaat is een kwaliteitskeurmerk wat garandeert dat de varkenshouder voldoet aan de eisen voor dierenwelzijn, diergezondheid en voedselveiligheid. Knaagdierbeheersing is hier een onderdeel van. Voor meer informatie, zie de [website van IKB-Nederland – Varkens](#).

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Omgevingsvergunning onder de Wabo.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Dit project valt onder de regelgeving van voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet (1 januari 2024). Voor deze procedure volgt daarom nog uit [onderdelen C en D van de bijlage bij het voormalige Besluit milieueffectrapportage](#) dat een MER vereist is. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om het categorie C14 "wijziging of uitbreiden van een installatie voor het fokken, mesten of houden van meer dan 3.000 mestvarkens". Daarom wordt een project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant.

Initiatiefnemer besluit

Pluk Nuland B.V.

Bevoegd gezag mer-procedure

Omgevingsdienst Brabant Noord.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie gemeld geen zienswijzen of adviezen te hebben ontvangen.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3825](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl